

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXVIII, broj 51 – 52

20. prosinca 2018.

cijena 200 Ft



„Tanac“ – 30 godina

6. – 7. stranica



Adventski prijam

12. stranica



Došašće u Barči

15. stranica

Komentar

Budimo budni i molimo se

„U došašću ne iščekujemo samo Božić nego smo također pozvani probuditi u sebi iščekivanje slavnoga Kristova povratka na kraju vremenâ, pripremajući se za konačni susret s Njim dosljednim i hrabrim izborima. Mislimo na Božić, iščekujemo slavni Kristov povratak i svoj osobni susret s Njim, to jest dan kada će nas Gospodin pozvati“, kazao je papa Franjo, te je dodao da se molimo i pomozimo kršćanima da ostanu u Siriji i na Bliskom istoku kao svjedoci milosrđa, oprostâ i pomirbe. Molitva Crkve neka im pomogne osjetiti vjernu Božju blizinu i neka potakne svaku savjest na iskreno zalaganje za mir. Često se pitamo kako trebamo živjeti vrijeme do Božića? Po riječima pape Franje, trebamo biti budni i moliti. „Naša nutrina uvijek spava kada se okrećemo oko sebe i kada se zatvorimo u svojim životnim problemima, radostima i bolima. Okretati se uvijek oko sebe, to umara, dosadno je i guši nadu. U tome se nalazi korijen obamrlosti i lijenosti o kojima govori evanđelje. Došašće nas poziva da budemo budni i gledamo izvan sebe šireći svoj um i srce kako bismo se otvorili potrebama ljudi i braće, te željama novoga svijeta. To su želje mnogih naroda izmučenih glađu, nepravdom i ratom; to su želje siromašnih, slabih i napuštenih, naglasio je papa Franjo. Došašće je prikladno vrijeme da otvorimo svoje srce postavljajući si konkretna pitanja, kako i na što trošimo svoj život? „Uspravite se i podignite glave jer se približuje vaše otkupljenje“ (Lk 21,28). Potrebno je ustati i moliti upravljajući svoje misli i srca Isusu koji dolazi. Ustajemo kada očekujemo nešto ili nekoga. Čekamo Isusa i želimo ga iščekivati u molitvi koja je usko vezana uz budnost, reče papa Franjo.

Neka nam Blažena Djevica Marija daruje stav iščekivanja i molitve, neka nam pomogne ojačati našu nadu u obećanja svojega Sina Isusa kako bismo iskusili da kroz nevolje života Bog ostaje vjeran te se služi našim ljudskim pogreškama da bi nam pokazao svoje milosrđe, zaključio je Papa.

Kristina

Glasnikov tjedan



Od koncerta do koncerta vodio nas je prosinac 2018. i vodi nas do balova koji počinju u siječnju 2019. Hrvatske samouprave, civilne udruge i ustanove vole priređivati adventske koncerte. Tako polako nema izvođača kojega nismo ugodili zadnjih pet-šest godina iz sredstava državnoga proračuna namijenjenog čuvanju kulture i samobitnosti Hrvata u Mađarskoj. Ovaj je prosinac obilovao folklornim i koncertnim okupljanjima, onima koji su, nedajbože, željeli pribivati svima njima, to je bilo nemoguće. Ili uz iznimne napore. Na većinu spomenutih događaja ulaz je bio besplatan. Uz domaće orkestre mnogobrojni su izvođači i iz Hrvatske.

Tako grupa Magazin, Najbolji hrvatski tamburaši, sastav Učiteljice... i tako redom. Uz narečene, ove su nas godine zabavljali TS Gazde, Slavonske lole, Amir Kazić Leo, Fijaker, Cecilija..., uz to nisam spomenula brojne balkan-partije s poznatim izvođačima s bivših jugo-prostora pa tako i iz Hrvatske, te bezbroj večeri s domaćim izvođačima ... Glazbena je ponuda na zavidnoj razini...

Koliko je u tim aktivnostima nazočan hrvatski jezik kao jezik komunikacije, teško je i sve

teže pitanje. Koliko je nazočan hrvatski jezik u prostoru kulturne autonomije kao radni jezik i jezik komunikacije, još je škakljivije pitanje. Tako se pozivi u najboljem slučaju šalju na dva jezika, a sve je češća praksa da se oni raznoraznim komunikacijskim kanalima prezentiraju tek na mađarskom jeziku. Nije ni čudo da se ide linijom manjeg otpora ako nismo svladali materinski jezik, na razini koja nam je potrebna pri obavljanju posla čega smo se prihvatili ili ako ga ne razumiju oni koje se želi privući na događaj.

I sada pri kraju ove kalendarske godine čitam izjavu da u Mađarskoj živi pedeset tisuća Hrvata, a drugi dan kako ih ima pedeset i šest

tisuća, te čitam izjavu nastavnice u jednoj hrvatskoj dvojezičnoj školi koja između ostaloga kaže da „djeca slabije govore hrvatski, u višim razredima ni profesori ne govore hrvatski, pa se onda događa da ono što iz hrvatskoga jezika nauče u nižim razredima i zaborave kada odu u peti ili više razrede“. Odgovornost je moja i tvoja, na nama je i prepo-

znavanje vlastite samozadovoljnosti koja ako je neutemeljena, itekako može biti štetna i pogubna glede budućnosti hrvatske djece i unuka u Mađarskoj... Jer puna pozornica i dvorana te statistika mogu itekako zamagliti naočale kroz koje sada gledamo!

Sretna Ti i plodna hrvatskim sadržajima 2019. godina, dragi čitatelju! Naravno, uz tjednik Hrvata u Mađarskoj na hrvatskom jeziku!

Branka Pavić Blažetin

„Sretna Ti i plodna hrvatskim sadržajima 2019. godina, dragi čitatelju! Naravno, uz tjednik Hrvata u Mađarskoj na hrvatskom jeziku!“

Svim čitateljima želimo
sretan Božić
te sretnu i uspješnu
novu, 2019. godinu!

Uredništvo



Uručene Narodnosne srednjoškolske stipendije

U konferencijskoj dvorani Ureda premijera 25. listopada 2018. državni tajnik za vjerska i narodnosna pitanja pri Uredu premijera Miklós Soltész i zamjenik državnoga tajnika Zoltán Fűrjes svečano su uručili Narodnosne srednjoškolske stipendije. Stipendiju je dobilo 18 srednjoškolaca, među ostalim i gimnazijalka pečuške Hrvatske gimnazije „Miroslav Krleža“ Kristina Fekete te gimnazijalka budimpeštanske Hrvatske gimnazije Tena Šindik. U kulturnome programu sa splotom bunjevačkih plesova nastupila je i HOŠIG-ova Plesna skupina „Tamburica“. Na svečanosti su među inima nazočili i predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Guban i HOŠIG-ova ravnateljica Ana Gojtan.



Dobitnici Narodnosne srednjoškolske stipendije u društvu Miklósa Soltésza i Zoltána Fűrjesa



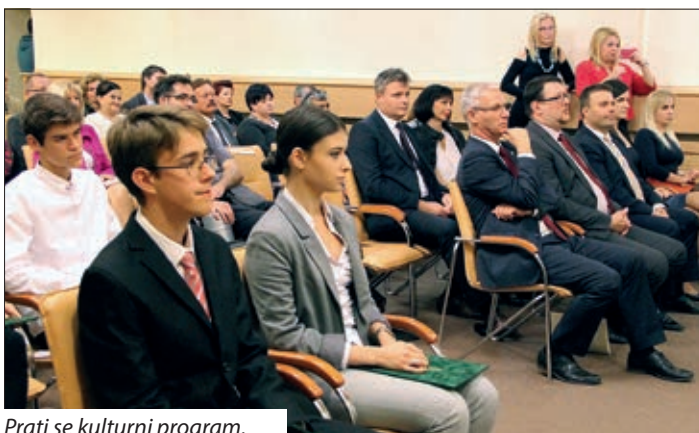
Tena Šindik i Kristina Fekete

Narodnosnu srednjoškolsku stipendiju 2011. godine utemeljio je tadašnji zamjenik premijera te ministar javne uprave Tibor Navracsics (na poticaj budimpeštanskog HOŠIG-a), potom ju je uručio i ministar ljudskih resursa Zoltán Balog. Ona se dodjeljuje u iznosu mjesečno od 60 tisuća forinti i glasi za posljednje dvije školske godine srednje škole – od rujna 2018. do lipnja 2020. – dvadeset mjeseci. Mogu je dobiti oni daroviti, u narodnosnome kulturnom životu djelatni narodnosni srednjoškolci koji su zbog socijalne pozadine spriječeni u završavanju srednjoškolskoga

karijeru nastaviti u svojoj narodnosnoj skupini, kao kulturni djelatnici, pedagozi ili politički čelnici. Poradi toga nužno je vaše sudjelovanje u programima vaše šire zajednice, štoviše trebate biti i među organizatorima priredaba.“ Kao rezultat narodnosne politike proteklih godina naveo je da će se sljedeće godine, u odnosu na 2010., učtetverostručiti potpora narodnostima na svim poljima. Smatra da potpora narodnosnog odgoja i obrazovanja služi opstanku dane narodnosne zajednice, a jednako tako i njezina jezika, kulture i samobitnosti. Kao drugo važno područje naveo je stipendiju za odgojiteljice u vrtićima, a treće da se povećava broj dvojezičnih odgojno-obrazovnih ustanova te kako su do sada 84 narodnosne škole u nadležnosti samouprava dane manjine. Državni tajnik Miklós Soltész govorio je i o dobrosusjedskim odnosima, te kao primjer naglasio susret predsjednika Mađarskoga parlamenta Lászlóa Kövéra i predsjednika Hrvatskoga sabora Gordana Jandrokovića u Pečuhu, potom u Osijeku. Osnovicom tog susreta smatra dobre i prijateljske političke odnose, koji su se proteklih godina zajednički gradili. Zatim je državni tajnik Miklós Soltész u društvu svoga zamjenika Zoltána Fűrjesa uručio narodnosnu srednjoškolsku stipendiju simbolizirajuće spomenice. Stipendiju je dobilo 18 srednjoškolaca, među ostalim i gimnazijalka pečuške Hrvatske gimnazije „Miroslav Krleža“ Kristina Fekete te gimnazijalka budimpeštanske Hrvatske gimnazije Tena Šindik. One su polaznice 11. razreda, marljive su učenice, sudjeluju na školskim priredbama, recitiraju, sviraju i plešu. Kristina zasada planira visokoškolsku naobrazbu nastaviti u Zagrebu na kroatistici, a Tena želi studirati međunarodno pravo, možda u Engleskoj ili SAD-u. Njih dvije će se susresti i na Državnome natjecanju srednjoškolaca iz hrvatskoga jezika i književnosti. U kulturnome programu s koreografijom Andreje Bálint, splotom bunjevačkih plesova nastupila je i HOŠIG-ova Plesna skupina Tamburica.

Čestitamo Kristini Fekete i Teni Šindik te im želimo mnogo uspjeha u životu!

Kristina Goher



Prati se kulturni program.

školovanja. Pri odabiru stipendista uzima se u obzir prosjek ocjena, aktivnost u narodnosnome kulturnom životu škole i u svojoj mjesnoj zajednici, socijalna pozadina i planovi za daljnju naobrazbu. U svome prigodnom govoru državni tajnik za vjerska i narodnosna pitanja pri Uredu premijera Miklós Soltész čestitao je dobitnicima stipendije i naglasio da oni mogu biti ponosni jer su među onim, više nego sto dvadeset srednjoškolaca, kojima je stipendija do sada dodijeljena. Naglasio je važnost sudjelovanja učenika u životu svoje zajednice jer, kako reče, nije važan „samo“ rad u zajednici i dobre ocjene, nego i školski odgoj na život u danoj zajednici. „To je jako bitno jer ćete možda svoju

Stručna pomoć hrvatskim pedagogima

U organizaciji Pedagoškog središta za narodnosno obrazovanje državnog Ureda za obrazovanje, u serdahelskoj Hrvatskoj osnovnoj školi „Katarina Zrinski“ 16. studenoga ustrojeno je usavršavanje za hrvatske pedagoge na kojem su sudjelovali nastavnici pomurskih škola, odnosno pečuške Hrvatske osnovne škole i gimnazije „Miroslava Krleže“. Predavanja i metodičke vježbe održali su profesori s Katedre za hrvatski jezik i književnost Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Pečuhu Dubravko Vrbešić, lektor, i profesor dr. sc. Stjepan Blažetin. Bio je to povod da razmotrimo i to kakve mogućnosti imaju hrvatski nastavnici i odgojitelji za dobivanje stručne pomoći, odnosno za usavršavanja.

Nedvojbeno, budućnost i uspješnost društva ili bilo koje zajednice u velikoj mjeri ovisi o kakvoći odgoja i obrazovanja, koja bi trebala mladim naraštajima osigurati doličan, sustavan način podučavanja, poticati njihov intelektualni, tjelesni, društveni, čudoredni i duhovni razvoj, te ono, što je kod narodnosti izrazito važno, razvijati njihovu svijest o nacionalnoj pripadnosti, o očuvanju povijesno-kulturne baštine i nacionalne svijesti. Već desetljećima svjedoci smo raspada starih obiteljskih zajednica, u kojima su još zajedno živjeli razni naraštaji, a time se gubilo i usvajanje narodnosnog jezika u obitelji, pa zbog toga budućnost narodnosne zajednice još više u rukama je narodnosnih odgojno-obrazovnih ustanova. Time se stavlja velik teret na hrvatske učitelje i nastavnike od kojih se očekuje da učenici raznih sposobnosti, bez ikakvoga donesenog znanja narodnosnog jezika iz obitelji (nekoć smo to mogli nazvati materinskim), a pola-



U učionici

ko i poznavanja narodnosnih običaja, usvoji temeljno poznavanje narodnosnog jezika i kulture. Taj teret osjećaju oni sami, pa i zbog toga se rado odazovu na razna usavršavanja. Ali jesu li ona dostatna i dobiveno znanje mogu li primijeniti u svojoj praksi? Usavršavanja za pedagoge u našoj zemlji uredbom su propisana. Nastavnici, učitelji i odgojitelji pošto su dobili u ruke svoje diplome te se zaposlili u obrazovanju, svake sedme godine trebaju imati 120 sati provedenih na usavršavanju i tako skupiti jednako toliko kreditnih bodova. Hrvatski pedagogi u našoj zemlji mogu godišnje uglavnom na dva veća usavršavanja, jedno je od njih ono koje organizira Agencija za odgoj i obrazovanje Republike Hrvatske u nekom naselju na Jadranskom moru ili u kontinentalnoj Hrvatskoj za vrijeme ljetnih praznika. Program usavršavanja obuhvaća sadržaj koji pridonosi unapređivanju znanja hrvatskoga jezika, te jačanju stručnosti u radu s učenicima kojima je hrvatski drugi jezik. Osim toga tijekom tjedan dana

sudionici sudjeluju u radionicama, plenarnim predavanjima, u terenskom radu, što smatraju vrlo korisnim. Nažalost, broj je sudionika određen, pa često ne mogu dospjeti svi nastavnici koji se javljaju. Druga je mogućnost za usavršavanje u organizaciji Hrvatske državne samouprave, u Kulturno prosvjetnom centru i odmaralištu Hrvata iz Mađarske, usavršavanje se odvija u Vlačićima na otoku Pagu početkom jeseni u Pansionu Zavičaj. Treća je mogućnost jednodnevno usavršavanje godišnje tri-četiri puta u organizaciji Pedagoškog centra za narodnosno obrazovanje državnog Ureda za obrazovanje, pokrenuto na temelju anketiranja nastavnika hrvatskoga jezika, koji i sami osjećaju da im nedostaje stručna pomoć, saznali smo od referenta spomenutoga Ureda Stipana Karagića. Jedno od takvih usavršavanja održano je u serdahelskoj bazičnoj ustanovi, na kojem su predavači bili profesori Katedre za hrvatski jezik i književnost Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Pečuhu Dubravko Vrbešić, lektor, i profesor dr. sc. Stjepan Blažetin. U uvodnim je riječima spomenuto da nedostaje stručni savjetnik za hrvatsko školstvo, i to je tako samo kod hrvatske narodnosti, naime druge narodnosti ga imaju. Nažalost, to mjesto već godinama ne uspijevaju popuniti. Na usavršavanju smo zapitali i o iskustvima glede potrebe stručne pomoći hrvatskim nastavnicima lektora Dubravka Vrbešića. On smatra da nastavnike najviše muči sam jezik, odnosno neznanje jezika kod nekih učenika, naime učenici u školu stižu s različitim razinom znanja jezika i oni sa slabijem znanjem ne mogu pratiti nastavu. Prema njegovu mišljenju treba proraditi na poboljšanju rječnika učenika, a to se postigne vježbanjem jezika, s mnogo razgovora na hrvatskom jeziku, što i sam čini sa studentima na fakultetu. Gabrijela Kohut Várhelyi, sudionica usavršavanja, nastavnica hrvatskoga jezika i književnosti u 5., 6. i 8. razredu Osnovne škole i gimnazije Miroslava Krleža, kaže da su najkorisnija ona usavršavanja na kojima se predstavljaju razne metode



Na usavršavanju

podučavanja jezika i književnosti, one se uvijek mogu prilagoditi i kod učenika s različitim razinom znanja jezika. Prema njezinu mišljenju, u učenju hrvatskoga jezika vrijedi isto pravilo kao i kod drugih predmeta, zapravo nisu najbitniji hrvatski korijeni, nego djetetova volja i sposobnost, ali naravno i nastavnik treba pronaći način kojim će najbolje uspjeti motivirati učenika.

Neke hrvatske ustanove same traže mogućnosti za usavršavanja preko svojih prijateljskih škola iz matične domovine, a često i međusobno razmjenjuju iskustva i metode s drugim hrvatskim školama unutar regije ili izvan nje. Ustanove sa statusom bazične ustanove po svome programu imaju čak i zadatak organiziranja usavršavanja, npr. u serdahelskoj i keresturskoj školi svake godine profesori s fakulteta s kojima surađuju održe usavršavanja. Više puta nailazimo i na primjere da hrvatske škole međusobno posjećuju ogledne sate jedne drugih nakon čega raspravljaju o tome. Na takve primjere nailazimo i u drugim regijama, što dokazuje da nastavnici trebaju stručnu pomoć. O problemima učenja i očuvanja hrvatskoga jezika u narodnosnoj zajednici razgovarali



Učenici serdahelske škole

ka djece (računa na predznanje učenika). Danas učenici kreću od nule, pa zbog toga su nužni udžbenici tzv. stranog jezika, kao što imaju i iz drugih stranih jezika, koji su sastavljeni s temama svakodnevnih komunikacije, koji su izrađeni s takvim dizajnom koji privlače današnju djecu. Nedostaju i zvučni materijali na kojima govore vjerodostojni govornici o određenoj temi i druga suvremena pomagala.

O teškoćama u školstvu bilo je riječi i na rujanskom usavršavanju u Vlačićima, u organizaciji Hrvatske državne samouprave, na temu „Budućnost hrvatskog obrazovanja u Mađarskoj“. I na tome su forumu spomenuti problemi hrvatskoga narodnosnog školstva: zastarjeli udžbenici, nedostatak mogućnosti za usavršavanja, te potreba za kompetencijskim mjerenjem jezika. Još je veći problem kod dječjih vrtića koji su u održavanju mjesnih samouprava, a one rijetko kad brinu o tome imaju li odgojiteljice stručnu pomoć, iako djeca upravo u tim godinama najlakše usvajaju jezik.

Hrvatska državna samouprava također smatra da treba koraknuti glede poboljšanja kakvoće odgoja i obrazovanja, te pomoći nastavnicima i odgojiteljima u radu. U tom smo pogledu dobili pozitivne vijesti od Jose Ostrogonca, predsjednika Odbora za odgoj i obrazovanje Hrvatske državne samouprave:

– Duga je težnja Hrvatske državne samouprave da pitanje stručne pomoći za nastavnike i odgojitelje riješi, jer u očuvanju narodnosnog jezika, a time i samosvijesti sve veću ulogu dobivaju odgojno-obrazovne ustanove, odnosno njihovi djelatnici. Skupština Hrvatske državne samouprave 27. listopada odlučila je o utemeljenju Zavoda za odgoj i obrazovanje Hrvata u Mađarskoj, koji će ubuduće usklađivati rad svih odgojno-obrazovnih ustanova u kojima se uči hrvatski jezik, od dječjih vrtića do visokih škola i fakulteta glede boljeg obrazovanja. Slično kao što je to učinila i njemačka narodnosna zajednica u Mađarskoj. Prema planovima novi zavod zaposlit će stručnjake koji će se brinuti o pitanjima hrvatskog odgoja i obrazovanja u Mađarskoj, među ostalima i o stručnoj pomoći hrvatskih nastavnika i odgojitelja, možda čak i dadilja ili drugih djelatnika hrvatskih ustanova, izjavio je predsjednik Odbora.

Prema očekivanjima novi bi se zavod utemeljio iduće godine i nadamo se da će nova ustanova pronaći mnoga nova odlična rješenja za otvorena pitanja hrvatskog odgoja i obrazovanja, a do tada hrvatski se pedagozi trebaju snalaziti kao što su do sada činili, biti vrlo kreativni, snalažljivi, da mladi naraštaji zavole i cijene jezik svojih predaka, da i za deset godina bude u Mađarskoj takvih Hrvata koji razumiju što pjevaju na hrvatskome jeziku.

beta



Croatiada

su i na forumu mladih u Koljnofu, održanom u rujnu ove godine, gdje su sudionici ukazali na neke probleme današnjeg obrazovanja narodnosti. Među ostalima spomenut je nedostatak kadrova za nastavu na hrvatskom jeziku, smatraju da treba stvoriti takve uvjete da mladima bude privlačno to zvanje. U tom je pogledu neophodna pomoć matične države kroz razne projekte sveučilišta i drugih ustanova.

Pomurski nastavnici koji predaju u ustanovama predmetne nastave hrvatskoga jezika najviše se žale na zastarjele udžbenike koji su sastavljeni po nekadašnjim uvjetima poznavanja jezi-



Usavršavanje u HDS-ovoj organizaciji

„Tanac” – 30 godina uzornoga rada

Kada kažete „tanac”, onda znate da se radi o plesu. Svatko ima svoj tanac, tako i Hrvati u Mađarskoj. Kada su u kasno ljeto 1988. godine József Szávai i Mišo Šarošac odlučili utemeljiti folklorno društvo s nekoliko plesača, legenda kaže da su to učinili u nekom kafiću i dali mu ime Tanac, jer se jedan od poznatih plesova Hrvata Bošnjaka iz okolice Pečuha zove upravo „Tanac”. Već krajem godine Folklornom se društvu priključuje tada više nego poznati orkestar, Orkestar Vizin. I tako počinje priča koja traje već trideset godina. Brojni su se naraštaji plesača i svirača, tri naraštaja, tijekom proteklih trideset godina oblačili i nastupali u bojama „Tanaca”. Za sve njih zajednička je krilatica „Jednom Tanac, uvijek Tanac”, to ih je naučio Joži. „Tanac” su



Slavonske igre

od samih početaka u većini činili članovi iz sela u Baranjskoj županiji u kojima žive šokački i bošnjački Hrvati, te studenti podrijetlom podravski i bunjevački Hrvati. Oni su donijeli sa sobom nošnju i znanje hrvatskoga jezika, obiteljske priče. Uz Mađare i sve ostale koji su ubrzo postali „Tanacovi” gorljivi članovi. „Tanac” je odlikovao i odlikuje uz ples i sakupljački rad, izdavaštvo, brojni CD i DVD nosači zvuka i slike, a posljednjih desetak godina i knjigoizdavaštvo.

KUD „Tanac” zasigurno je jedan od najpoznatijih i najboljih folklornih društava kod Hrvata u Mađarskoj danas, što je pokazao i 24. studenog u pečuškome Nacionalnom kazalištu obilježavajući tridesetu obljetnicu neprekidnog rada. Plesači i svirači društva koje



Bošnjački kermes



Božić i čestitari



Tanac u Kolu



Márta Sebestyén i gosti

neumorno od utemeljenja vodi József Szávai, imali su toga dana dvije predstave kojima su prikazali presjek svojega dosadašnjeg rada. Više od sto plesača „Tanaca“ na pozornici!

Snažni su bili u sceni otvaranja programa s pjesmom „Lepi lvo krešu kreše“ i podravskim igrama. Pozvali su i goste i prijatelje, folklorni ansambl iz Slavnskoga Broda, plesače iz Tavankuta, Orkestar Vujičić, Mártu Sebestyén, a svirača je bilo iz svih trideset godina. Plesali su se plesovi podravskih, bunjevačkih, šokačkih i bošnjačkih Hrvata. Plesao je „Tanac“ i makedonske igre, gorjanske ljelje, slavonske igre, splitske plesove, i splet srpskih plesova pod nazivom Od Timiša do Mureša – u Bartókovu čast. Plesali su i najmlađi, djeca skupine „Pačići“.

Kolo. Najbolji je „Tanac“ u kolu. „Svirači, svirajte nam Tanac.“ Moćan je „Tanac“ u kolu jer pokazuje kako kolo može biti usklađeno, kada svatko zna svoje mjesto u njemu i kada su svi koraci ujednačeni. Kada u tom kolu svi daju maksimum od sebe. I dišu kao jedno kako bi kolo izgledalo što snažnije.

Branka Pavić Blažetin

TANAC 30. obljetnica

24. studenoga 2018., Pécsi Nemzeti Színház

Prvi dio

1. Uvod; 2. Lepi lvo krešu kreše – igre iz Podravine; 3. Na salašu – bunjevačke igre; 4. Šokačke svatovske igre iz Santova; 5. Gosti: Slavonski Brod; 6. Stari splitski plesovi; 7. Orkestar; 8. Pomniš li, libe – makedonske igre.

Drugi dio

9. Gorjanske ljelje; 10. Al' je lipo naše kolo malo – slavonske igre; 11. Pačići*, 12. Gosti: Slavonski Brod; 13. Berači cvijeća; 14. Orkestar; 15. U čast Bartóku – Od Timiša do Mureša; 16. Orkestar; 17. Bošnjački kermes i Božić.

Ples: Zoltán Farkas (2, 13), Gorjani (9), Antun Kričko-
vić (11), Branka Mikačić (10), Branko Šegović (6),
József Szávai (2, 3, 4, 8, 11, 13, 15, 17), Tavankut (3).
Glazba: Gorjani (9), Karlo Mikačić (10), Mario Pleše
(6), Márta Sebestyén (13), Synthesis (8), Andor Végh
(2, 17), Antuš Vizin (2, 4, 16, 17), Orkestar Vizin (3, 8),
Orkestar Vujičić (7, 14).

Pjeva: Márta Sebestyén (13, 14)

Glazbeni voditelj: Zsombor Horváth i Gergő Pozsgai

Umjetnički voditelj: József Szávai

* Samo u prvoj predstavi (u 16 sati).

„Tanac“ u završnici završnica natjecanja „Poletio paun“

Fond za podršku i upravljanje sredstvima za medije MTVA i Kuća običaja ove su godine priredili televizijsko natjecanje „Poletio paun“ (Föl-szállott a páva) uza sudjelovanje najboljih mladih talenata narodne glazbe i narodnoga plesa iz prethodnih godina u završnici završnica „Poletio paun“ koji se održao u šestoj godini spomenutoga natjecanja. U prijašnjim godinama otkriveni najbolji nadareni glazbenici i plesači nadmetali su se u tri kruga prednatjecanja do završnog, a sve je prenosio javni servis Televizija Duna. Najbolji su dospjeli u završnicu završnica održanu 21. prosinca. Među njima, kao jedini natjecatelj koji nije izvodio mađarsku narodnu glazbu i plesove, bio je u četvrtzavršnici natjecanja i narodnosni hrvatski plesni ansambl pečuški KUD Tanac. Vrlo je važna promjena bila u odnosu na prijašnja natjecanja da ocjenjivački sud nakon usmenoga vrednovanja odluku je prepustio televizijskim gledateljima koji su mogli glasovati putem mobilne aplikacije MediaKlik-Plusz najviše dvadeset glasova i putem sms-poruke najviše 20 glasova. Nakon glasovanja gledatelja ocjenjivački je sud imao pravo dodijeliti još dvije „karte“, ulaznice natjecateljima u svakoj četvrtzavršnici kako bi mogli nastaviti natjecanje preko poluzavršnice do završnice. KUD Tanac nastupio je 30. studenoga s koreografijom Józsefa Szávaija prikazujući plesove Hrvata iz Semartina. Nažalost, nisu dobili dovoljan broj



Foto: FÖLSZÁLLOTT A PÁVA - FACEBOOK

glasova gledatelja (ne zna se tko je dobio koliki broj glasova?!) za sudjelovanje u poluzavršnici, a ni ocjenjivački sud nije njima dodijelio slobodnu kartu za sudjelovanje u poluzavršnici spomenutoga televizijskog natjecanja. KUD Tanac bio je izvrstan i svojim nastupom još jednom pridonio ugledu i promicanju hrvatske zajednice u Mađarskoj diljem svijeta. Još jednom čestitke KUD-u i njegovu voditelju koji su nakon sudjelovanja u završnici „Poletio paun“ 2012. godine ponovno pokazali da su izvrstan plesni ansambl – na ponos svih Hrvata u Mađarskoj.

Došašće na sjeveru Bačke

Sjećam se svojega djetinjstva sedamdesetih godina prošloga stoljeća kada se u vrijeme došašća svako jutro išlo na mise zornice, puk je odlazio u velikom broju, a bilo je mnogo mladih i djece. Održavala se i trodnevna duhovna priprava za Božić lako radnim danom, te su mise bile posjećenije nego nedjeljom. Običaj betlehemara njegovali su ministranti odjeveni u pastirsko ruho, koji su tjedan ili tjedne uoči Badnjaka, odnosno Božića, pod vodstvom župnog kapelana adventskih, zimskih večeri obilazili hrvatske domove, nosili betlehemsku štalicu, a uz pastirsku igru i božićne crkvene pjesme ukućanima čestitali Isusovo rođenje i nadolazeće božićne blagdane. Na blagdan Adama i Eve kitio se bor, pripremao blagdanski stol, ukućani su se međusobno darivali. Revno se odlazilo i na polnočku koja je svake druge godine bila na hrvatskom jeziku, a pred misu se prikazivala pastirska igra, običaj betlehemara. Nedjeljom su mise bile posjećenije, i svečanije, a na Božić se okupljalo dvostruko više vjernika jer su se za božićne blagdane svojima, roditeljima, bakama, djedovima i rodbini vraćali oni koji su trbuhom za kruhom otišli iz Santova. Žene su bile odjevene u prigodnu, svečanu šokačku narodnu nošnju, a župnom je crkvom odjekivala pradávná crkvena pjesma. Na blagdan Nevine dječice, koji se slavi poslije svetog Ivana, 28. prosinca, u šokačkih Hrvata njegovao se običaj mladenaca, u bunjevačkih Hrvata poznatiji kao šibari, kada su djeca obilazila rodbinu udarajući ih prućem, obilježavajući bol ubijene dječice. Zauzvrat su ih darivali. I na Novu godinu međusobno bi se čestitalo, ali ugođaj ni približno nije bio kao za Božić.

U obiteljima se još i danas čuvaju starodrevni običaji bačkih Hrvata (Bunjevaca, Šokaca i Raca), tako i u vrijeme došašća, ali uz bitne promjene. Napomenimo da je u mađarskome dijelu Bačke od desetak, petnaestak hrvatskih naselja najviše bunjevačkih, tri racka i jedno šokačko. Primjerice za blagdan svete Lucije, 13. prosinca, sije se pšenica koja naraste do Božića, njome se krasi božićni stol. Najpoznatiji običaj u bunjevačkih Hrvata, materice i oci, koji se slave treće, odnosno četvrte nedjelje došašća, očuvali su se do danas. Još i naših dana djeca, mladi i muški „svit“ čestitaju materice svojim majkama, bakama, i babama, te rodbini, a tjedan dana poslije čestitaju se i oci. Nakon višedesetljetnog zanemarivanja, poslije demokratskih promjena u Mađarskoj, pučki se običaji obnavljaju, a za to se pronalaze i novi oblici. Primjerice, materice i oci redovito se proslavljaju na zajedničkoj svečanosti, blagdanskim okupljanje bunjevačkohrvatske zajednice zato da se taj stari običaj ne samo očuva, njeguje nego i prenese na mlade naraštaje, poradi očuvanja i jačanja nacionalne samobitnosti. Tako se materice i oci u organizaciji Hrvatske samouprave i naših dana proslavljaju u Gari, Baji i Kačmaru.

U Santovu se u vrijeme došašća do danas održava trodnevna duhovna priprava, koja je ove godine održana 3. – 5. prosinca, a u goste je pozvan velečasni Tibor Szóllósi, župnik iz vojvođanske Budisave. Svakoga drugog tjedna na hrvatskom jeziku održavaju su i mise zornice, a svaka misa u došašću završava pučkim pjevanjem pjesme *Andeo Gospodnji, navistio Mariji...* Nedjeljnu hrvatsku misu i paljenje svijeće na adventskom vijencu uljepšavaju djeca i mladi s pjesmom *Vi nebesa, rosite*. Posljednjih godina na središnjem trgu priređuje se svečano paljenje svijeće na adventskom vijencu, uz prigodne riječi i program.



Materice i oci u Gari proslavljaju se svake godine (2017.).

Najvažniji božićni običaj u Santovu do danas je ostao betlehemska, što su ga nekoć njegovali hrvatski ministranti, a danas ga izvode učenici santovačke Hrvatske škole, odnosno polaznici hrvatskog vjeronauka. Tjedan uoči Božića oni obilaze hrvatske domove s pučkom pastirskom igrom, adventskim i božićnim pjesmama čestitaju nadolazeći Božić ukućanima, koji ih goste i darivaju slatkišima, sokovima i novcima. Hrvatske crkvene godine običaj betlehemara prikazuje se na hrvatskoj polnočki, a mađarske crkvene godine prikazuje se prije hrvatske mise na prvi dan Božića.

Višestoljetni crkveno-vjerski život bačkih Hrvata u Mađarskoj s redovitim nedjeljnim bogoslužjem i crkvenim obredima na hrvatskom jeziku ili uz ravnopravnu uporabu hrvatskoga jezika, danas je stvar prošlosti. Već desetljećima obilježen je nedostatkom hrvatskih svećenika. S obzirom da nema nijednoga hrvatskog svećenika, mise služe župnici Mađari, uz bogoslužje, molitvu i pjesmu na hrvatskom jeziku, ili se pozivaju u goste hrvatski svećenici iz susjedne Vojvodine (Subotice, Tavankuta, Bačkog Monoštora i drugih), pa i iz Hrvatske (Aljmaša, Petrijevača, Osijek). Misna se slavlja na hrvatskom jeziku održavaju od naselja do naselja, od župe do župe s drukčijom redovitošću. Redovite mise na hrvatskom jeziku svake nedjelje služe se još samo u Santovu. Premda je župnik i ovdje Mađar, bogoslužja i obredi obavljaju se i na hrvatskom i na mađarskom jeziku. Slično je i za Božić. Polnočka na Badnjak (zajednička za obje zajednice), svake druge godine na hrvatskome jeziku, služi se još samo u Santovu, što je jedinstveno ne samo u Bačkoj nego i u cijeloj Mađarskoj. U Baji se hrvatska polnočka održava svake godine s početkom u 21 sat.

Hrvatske mise o najvećim blagdanima, za Božić, služe se u župnoj crkvi svetog Antuna Padovanskog u Baji, u Bačinu i Dušnoku. Među pobožnostima spomenimo da se u vrijeme došašća mise zornice svakoga drugog tjedna redovito održavaju još samo u Santovu, Baji i Dušnoku.

I dok se među dušnočkim Hrvatima u vrijeme došašća održavaju i hrvatske zornice, hrvatska misa na prvi dan Božića, gotovo dvadeset godina priređuje se i Božićni koncert odnosno Susret hrvatskih crkvenih zborova koji će se ove godine prirediti 29. prosinca u župnoj crkvi, s početkom u 11 sati. Ove godine, uz domaće pjevačke zborove domaćih Hrvata, nastupaju i pjevački zborovi iz drugih bačkih naselja. Misu će služiti santovački župnik Imre Polyák, biskupski vikar za narodnosti, a svojim pjevanjem uljepšati Santovački hrvatski crkveni zbor pod vodstvom santovačkoga župnoga kantora Žolta Široka.

S. B.

Katoljska druženja uza Svetu Katu

Hrvatska samouprava sela Katolja, kao i svake godine uz dan zaštitnice katoljske crkve i sela, seoskoga proštenja, priredila je redoviti program kojem je cilj bio okupiti mjesne Hrvate i njihove simpatizere. Dvodnevna događanja 24. i 25. studenoga, po riječima predsjednice tamošnje Hrvatske samouprave Ružice Ivanković, i ove su godine okupila brojne Katoljce i njihovu djecu te prijatelje iz Gare, Dušnoka i Batine (Hrvatska) kao i iz susjednih naselja gdje žive Hrvati. Ove je godine folklorni program priređen 24. studenoga, a u goste je pozvan garski Plesni ansambl bunjevačkih Hrvata. S njim je doputovalo i izaslanstvo garske Hrvatske samouprave, na čelu s predsjednikom Martinom Kubatovom te Anuškom Ostrogonac, sestrom Marije Ostrogonac, nekadašnje odgojiteljice u katoljskom vrtiću. Garska je izaslanstvo položilo vijenac sjećanja kod spomen-ploče Marije Ostrogonac na zidu Zavičajnog muzeja, koji je u održavanju mjesne Hrvatske samouprave. Potom su vođeni prijateljski razgovori i dogovarani budući oblici druženja i možebitna suradnja. Programima prvoga dana pribivao je i predsjednik Hrvatske samouprave Baranjske županije Mišo Šarošac. Domaćini i gosti zajedno su razgledali izložbu u Zavičajnoj hrvatskoj kući te iznijeli daljnje planove tamošnje Hrvatske samouprave.

Polako se napunio mjesni dom kulture, kako to i biva kada se organiziraju priredbe hrvatskog sadržaja u naselju. Okupljene je pozdravio u ime gostiju predsjednik garske Hrvatske samou-



Garci i Katoljci zajedno u Zavičajnoj kući

Foto: MARTIN KONČOS

prave Martin Kubatov i upoznao ih s Ansamblom „Gara“, a potom im se obratila i predsjednica mjesne Hrvatske samouprave Ružica Ivanković. Slijedio je folklorni program garskih plesača i pjevača, na oduševljenje gledatelja, potom večera i bal uz dušnočki sastav Zabavna industrija. Garci su se predstavili s dvije plesne skupine, skupinom mladih i odraslih, a pjevala je i Viki Kettinger.

Sutradan u poslijepodnevnom satima bila je sveta misa na hrvatskom jeziku u mjesnoj crkvi, koju je predvodio velečasni Gabrijel Barić, a pjevao zbor Gajičanaka, članice skupine Seljačka sloga. Nakon mise nastavilo se druženje Katoljaca i gostiju u mjesnom domu kulture.

Branka Pavić Blažetin

Selurinsko hrvatsko došašće

U organizaciji Hrvatske samouprave grada Selurina, 8. prosinca u tamošnjoj sportskoj dvorani priređen je već uobičajeni Adventski koncert. Pošto je zapalila i drugu adventsku svijeću na ovogodišnjem adventskom vijencu, predsjednica mjesne Hrvatske samouprave Jelica Moslovac, slijedio je svečani koncert i program koji je vodio zastupnik spomenute Samouprave Gabor Györfvári, a u kojem su nastupili: mohački Mladi orkestar i učenici Glazbene škole „Jan Vlašimsky“, skupina na gitari, kvartet tamburice i skupina saksofonista.

Suradnja Hrvatske škole Miroslava Krleže s virovitičkom Glazbenom školom „Jan Vlašimsky“ koja provodi predškolsko, osnovnoškolsko i srednjoškolsko glazbeno obrazovanje, kroz Interreg projekt „Brisanje granica glazbom“, dovela je i do selurinskoga gostovanja.

U toj Glazbenoj školi u ovoj školskoj godini upisano je 324 učenika i 70 polaznika glazbene igraonice i početničkog solfedža, te je ona ponos grada Virovitice i Virovitičko-podravske županije. Mladi glazbenici oduševili su brojno gledateljstvo koje se te večeri okupilo na adventskom druženju.

Svojim nastupom oduševio nas je i Mladi orkestar Čitaonice mohačkih Šokaca, osnovan u siječnju 2013. godine poradi učenja i prikaza glazbe šokačkih Hrvata i njegovanja kulture predaka. Orkestar svira i note bunjevačkih Hrvata, ali na repertoaru ima i srpske, makedonske i mađarske napjeve te zabav-



Paljenje druge adventske svijeće uz Mladi orkestar

nu glazbu. Nastupaju i samostalno, ali redovito prate nastupe plesnih skupina narečene Čitaonice, kako dječje tako omladinske i odrasle skupine. Nastupaju na svim mohačkim priredbama i u okolnim naseljima, a bili su već i u Hrvatskoj, Srbiji, Transilvaniji i Njemačkoj.

Ovoga puta predstavili su se s hrvatskim zabavnim i božićnim pjesmama. Orkestar vodi kontraš Gábor Bósz, a članovi su: basprim Marton Horvat, frula Zsanet Horvat, harmonika Đuro Prokai, prim Nikola Kovačević, bas Zoltan Varnai.

Branka Pavić Blažetin

Proslavljene Materice i Oci u Kačmaru

Sjećanje na Ivana Petreša

Kačmarska Hrvatska samouprava u subotu, 8. prosinca, proslavila je Materice i Oce, blagdane bunjevačkih majka i očeva koji se slave treće, odnosno četvrte nedjelje došašća, a u krugu zajednice prigodnim programom obilježavaju se od 1999. godine u povodu spomendana Ivana Petreša (1876. – 1937.).



Vlč. Franjo Ivanković

Okupljene je u mjesnom domu kulture pozdravila predsjednica samouprave Teza Vujkov Balažić, među njima posebno načelnika sela Endrea Pála i novinara Hrvatskoga glasnika. U prigodnome kulturnom programu kačmarski vrtićari i učenici nazočnima su dječjim igrama i prigodnim stihovima čestitali Materice i Oce. Vrtićare su pripremile odgojiteljica Andrea Zelić Vas i učiteljica Anica Matoš. Pjevački zbor Hrvatske samouprave, koji vodi umirovljena učiteljica Margitka Tupčija Išpanović, izveo



Obiteljski orkestar Szilárda Vörösa

je nekoliko narodnih pjesama, a za dobro raspoloženje pobri-
nuo se sentivanski obiteljski orkestar pod vodstvom načelnika Szilárda Vörösa. Za ovu je prigodu priređena i mala izložba bunjevačkohrvatskih molitvenika, među ostalima objelodanjenih početkom i u prvoj polovici 20. stoljeća, koji se čuvaju u obiteljima, a rabe do danas.

Koristiće se prigodom okupljanja mjesne zajednice bunjevačkih Hrvata, predsjednica Teza Vujkov Balažić ukratko je izvijestila nazočne o ostvarenim programima Samouprave u tekućoj godini. Uz nabranje već redovitih godišnjih priredaba od pokladnoga prela do Božića, te brojnih gostovanja diljem Bačke i u drugim regijama, ona je istaknula da su ove godine prvi put organizirali Susret hrvatskih narodnih pjevačkih zborova. Zajedno s Njemačkom samoupravom naručili su klupe i stolove što će



Najmlađi su čestitali Materice i Oce

na proljeće postaviti na tamošnju Vodicu, a ovih dana, u suradnji sa Seoskom samoupravom, posadit će i trideset jablanova. Posvećena su i dva križa krajputaša, jedan u senčanskome groblju ispred mrtvačnice, a drugi u selu, koji su obnovljeni lani uza suptoporu Hrvatske samouprave. Uz to podupirali su i sudjelovanje dvaju kačmarskih učenika u hrvatskome jezičnom kampu u Vlačićima na otoku Pagu, a početkom godine i polaznike predmetne nastave hrvatskoga jezika. Za Božić, već po navadi, darivat će kačmarske vrtićare i učenike. Gostovali su i u Budimpešti na poziv Glavnogradske hrvatske samouprave, a 29. prosinca sudjelovat će Božićnom koncertu u Dušniku.

Nakon zajedničkog ručka i druženja, kod spomenika bivšega kačmarskog župnika i istaknutog književnika bačkih Hrvata Ivana Petreša u središtu naselja, predsjednica Teza Vujkov Balažić i njezina zamjenica Anica Matoš položile su vijenac sjećanja. Uslijedilo je misno slavlje na hrvatskome jeziku koje je na blagdan Bezgrešnog začeca Blažene Djevice Marije u župnoj crkvi služio tavankutski župnik vlč. Franjo Ivanković.

– Pohvalno je što ste napravili izložbu molitvenika jer molitvenici su doista krasno blago našega naroda. Povijest našega naroda uvijek je bila tijesno povezana s Crkvom. Antunovićev molitvenik „Čovik s Bogom“ jedan od prvih i najvećih molitvenika na ovim prostorima. Uz ostalo reče da se u narečenim molitvenicima nalaze divni izrazi ljubavi čovjeka prema Bogu. – Za naše ljude posebno je bila važna vjera jer ona je čuvala samobitnost, našu duhovnost i kulturu. Trebamo sve učiniti da to tako bude i ubuduće. – zaključio je velečasni Ivanković.

Stipan Balatinac

Trenutak za pjesmu

DOŠLI SMO K VAMA

**Došli smo k vama mladi Hrvati javiti
Rođenje Krista u vašem dvoru slaviti.**

**Jere s nebesa Bog nam obeća Djetesce
Koji se rodi da nas pohodi uvijek.**

**Noćas ga rodi Majka Marija Djevica
U štali onoj, na slami oštroj Djetića.**

**U jasle Majka dijete Isusa postavi
Čitavom svijetu ovo veselje objavi.**

Narodna – crkvena

Jedno desetljeće Koljnofskih književnih susretov

Od 15. do 18. novembra, po deseti, jubilarni put su održani Koljnofski književni susreti, s dosadašnjimi štacijami u Petrovom Selu i Koljnofu, ali po prvi put su se mogli najti u familijarnom krugu zaljubljeniki hrvatske književnosti u Nardi s dvimi kajkavskimi pisci, Robertom Mlinarcem i Božidarom Glavinom, ki su vlašće stvaralačtvo predstavili u mjesnom Kulturnom domu. Paralelno su u koljnofskom restoranu Levanda, drugi gostujući književniki, Dalmatinci, invitirali na književni večer: Tomislav Marijan Bilosnić iz Zemunika, Nikša Krpetić iz Splita, Marin Fuzul iz partnerske općine Koljnofa, iz Bibinja, u pratnji splitskoga izdavača Zorana Boškovića. Od samoga početka ovih literarnih spravišćev, na inicijativu profesora, danas i predsjednika Društva hrvatskih književnika, Đure Vidmarovića i domaćega aktivista dr. Franje Pajrića, sad je bilo po broju najmanje književnikov. A i glavni koordinator s hrvatske strane u zadnji ljeti, Darko Pero Pernjak, književnik iz Koprivnice nije mogao biti nazočan. Medjutim, dani gostovanja i ovput, uprav tako kot i prethodno, bili su gusti, puni doživljajev, iskustav i friških čarov. Da je ljetos i Narda zela na se ulogu domaćice s tim smo zopet zgrabili nekoliko ljudi već za lipu hrvatsku rič. Bilo je zanimljivo čuti o nastajanju dičje knjige Miškei iz pera Božidara Glavine, a isto tako i o Toplom švedskom moru, u tumačenju autora Roberta Mlinarca. U Koljnofu je predstav-

ljeno pet knjig Izabranih djel od velikoga opusa Tomislava Marijana Bilosnića, a branitelj Domovinskoga boja iz Bibinja ki trenutno čeka izlaženje svoje pjesničke prvijence, Marin Fuzul sa svojom domoljubnom lirikom je očarao slušatelje. Splitski kantautor Nikša Krpetić s gitarom u ruki je zabavljao sve nazočne. U tom su mu bili na pomoć i svirači- pjesniki iz Beča, Josip Čenić i Mijo Bijuklić Mišo. Kako pjesniki i književniki daruju svoje knjige na ovi putovanji, tako se i oni vraćaju doma sa suveniri i produkti Gradišćanskih Hrvatov, a spominki iz Dvojezičnih škol Petrovoga Sela i Koljnofa sigurno se trajno zarižu u pamćenje. Ovom prilikom hrvatski pjesniki sudjelovali su u programu i u Celindofu, Cenki i Željeznom. U austrijskom hrvatskom mjestu Celindofu, kade je rođen isusovac Filip Kaušić, prvi rektor Zagrebačkoga sveučilišća (o komu je sastavljena i posebna izložba ka sad boravi u Hrvatskom Židanu) peljao je je stari prijatelj dr. Herbert Gassner, u Željeznom je posjećena vinoteka, a u Cenki Galerija Horváth&Lukács. Tradicija je i to da Kazališna grupa Koljnofa u ovo vrime stavlja na pozornicu svoj novi kusić igrokaza, u kom pravoda svoje rečenice imaju i književniki, dojdou uz domaće glumce do izražaja i talenti iz Hrvatske. Ljetos komedija „Čudo od meštrije – Asistenta prosim!“ bila je atrakcija u koljnofskom teatru, a na kraju igrokaza „glumci iz Hrvatske“ mogli su prikzeti staklenu pla-



Čas literature u Nardi



Ura književnosti u koljnofskoj školi

ketu s hrvatskim grbom i znakom Koljnofskih književnih susretov. Na posebnom okruglom stolu zadnji dan se je diskutiralo i o budućnosti ovih literarnih kutov, pri kom su se morali suočiti svi nazočni s činjenicom da na pragu jednoga desetljeća ovo spravišće ipak mora dojt do nekih promjenov. Zato je i izabran novi koordinacijski odbor za daljnje navigiranje književnih momentov, s kotrigom iz Ugarske, pjesnikom i etnografom dr. Šandorom Horvatom, iz Austrije s pjesniki Juricom Čenarom ter Dorotejom Zeichmann, iz Hrvatske pak književnikom i slikarom Tomislavom Marijanom Bilosnićem. Kako je nazvistiio glavni organizator ovih Susretov dr. Franjo Pajrić, lanjska zbirka „Svi naši književni susreti I.“ izašla je i ovo ljetos, ali jur u proširenom formatu.

Tiho



Gosti u Petrovom Selu



Bogatstvo...

U Koljnofu s darovanim kipom sv. Roka iz Bibinja

Adventski koncerti Klavirskoga trija „Dubrovnik“

U organizaciji Veleposlanstva Republike Hrvatske u Mađarskoj, 10. prosinca 2018. u Institutu glazbene povijesti priređen je adventski koncert Klavirskog trija „Dubrovnik“. Koncert je posjetilo dvjesto uzvanika, predstavnika diplomatskih tijela u mađarskome glavnom gradu i Hrvati iz Budimpešte. Dan poslije, 11. prosinca, u organizaciji pečuškoga Hrvatskog kazališta i Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu, bio je koncert Trija u Hrvatskome kazalištu.



Loris Grubišić, Alberto Frka i Vanda Đanić

Tradicijski je to koncert hrvatskih diplomatskih tijela u Mađarskoj na kojem se uvijek u lijepome broju okupi publika. Članovi Trija Loris Grubišić na violini, Vanda Đanić na violončelu i Alberto Frka na glasoviru svojom su igrom dokazali visoku kulturu komornoga muziciranja. Za nastupe su odabrali ove skladbe: Rudolf Matz: Balada; Bruno Bjelinski: Trio u g molu, Allegro maestoso, Largo, Allegro con brio; Joseph Haydn: Rondo Alla Ungarese; Béla Bartók: Rumunjski plesovi; Johannes Brahms: Mađarski ples br. 6.; Astor Piazzola: Ave Maria i tradicionalni engleski napjev: The First Noel. Koncertni je program sastavljen od svima

nama dragim i poznatim skladbama, Piazzolino djelo i poseban engleski napjev dočarao je veseli i zanosni blagdanski ugođaj. Trio je prvi put gostovao u Budimpešti, a pečuška je publika uživala u njihovu nastupu 2010. godine kada su s velikim uspjehom predstavili Hrvatsku na manifestaciji „Pečuh – europska prijestolnica kulture“. Prijateljstvo Trija, Loris Grubišić, Vanda Đanić i Alberto Frka, započinje u dubrovačkoj glazbenoj školi, potom ih je život poveo u druge gradove, Ljubljani ili Parizu, no vraćajući se u svoj grad, 2008. godine osnuju Klavirski trio „Dubrovnik“. Već u prvoj sezoni djelovanja imali su vrlo uspješan nastup na Porečkom ljetu 2009. u Eufrazijevoj bazilici gdje se okupio niz vrhunskih umjetnika poput Ive Pogorelića, Stefana Milenkovića... Repertoar Trija pokriva sve stilove i razdoblja od baroka do suvremenih skladatelja povlašćujući glazbu kasnog romantizma i 20. stoljeća, te mlađeg naraštaja hrvatskih skladatelja od kojih su neki posvetili svoja djela Klavirskomu triju „Dubrovnik“. Godine 2015. u izdanju Croatia Recordsa snimili su nosač zvuka „Tango to go“ s najvažnijim djelima hrvatskih skladatelja 20. stoljeća, poput Bjelinskoga, Matza, Papandopula, te skladbom dubrovačkoga skladatelja mlađeg naraštaja Petra Obradovića, po kojoj je CD dobio ime. Od svojeg osnutka 2009., u sklopu manifestacije Lopudsko ljetu, Trio organizira niz koncerata ozbiljne glazbe na kojem redovito i nastupa.

Kristina Goher

Adventski prijam Veleposlanstva Republike Hrvatske u Mađarskoj

U rezidenciji Veleposlanstva Republike Hrvatske u Mađarskoj 4. prosinca 2018. održan je tradicionalni adventski prijam. Na prijmu su bili: generalni konzul Republike Hrvatske u Pečuhu Drago Horvat, počasni konzul Republike Hrvatske Atila Kos, mađarski parlamentarni zastupnici, članovi Kruga mađarsko-hrvatskoga prijateljstva, gospodarstvenici, te iz redova Hrvata u Mađarskoj među inima i glasnogovornik hrvatske manjine u Mađarskom parlamentu Jozo Solga, predsjednica Hrvatske samouprave grada Budimpešte Anica Petreš Németh, Croaticin ravnatelj Čaba Horvath, ravnateljica budimpeštanske Hrvatske škole Ana Gojtan, članovi Kruga Janja Horvat, Zoltán Faragó, Ladislav Romac.

Okupljene je prigodno pozdravio veleposlanik Republike Hrvatske u Mađarskoj Mladen Andrić, koji je zahvalio nazočnima za suradnju u protekloj godini, ali i informirajući o službenom posjetu Republici Hrvatskoj mađarskoga premijera Viktora Orbána, kada se dan prije u Zagrebu susreo s vrhovnim čelnicima Republike Hrvatske, predsjednikom vlade Republike Hrvatske Andrejom Plenkovićem, predsjednicom Republike Hrvatske Kolindom Grabar-Kitarović i predsjednikom Hrvatskoga sabora Gordonom Jandrokovićem. Naglasio je da 5.

prosina predsjednik Jandroković, zajedno s predsjednikom Mađarskog parlamenta Lászlóom Kövérom, otvara u Budimpešti povijesnu konferenciju prigodom 150. obljetnice Hrvatsko-ugarske nagodbe. Zaključio je da u tom i takvom zajedništvu i optimističnom ozračju, s novim uzletom bilateralnih odnosa, krećemo u 2019. godinu. Zahvalivši na osobitom i brojnom odazivu, koji potiče i dodatno umrežavanje u korist Republike Hrvatske i Mađarske, ali i na ostvarenju gospodarskih, kulturnih i drugih postignuća između dva prijatelj-



Hrvatski veleposlanik Mladen Andrić pozdravlja nazočne.

ska naroda i dvije susjedne države u godini koja istječe, svima je poželio ugodne božićne blagdane te privatne i poslovne uspjehe u novoj godini.

k. g.

Hrvatska prva adventska nedilja u Sambotelu



Štefan Dumović je služio mašu

Sad je jur tradicija da prve nedilje adventa u ledenoj crkvi sv. Kvirina se skupaspravu hrvatski jačkarni zbori Željezne županije i s jačkom okružuju adventski vijenac, jačkom zgrabu srca svim vjernikom u ovo vrijeme pripravljanja. Pozivu Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj u skupnoj organizaciji s Hrvatskom kulturnom i vjerskom društvom u Sambotelu su se odazvali ljetos jačkari i jačkarice sedam zborov s područja Željezne županije s posebnim gosti iz susjedne županije. Koncert je začeo petrovski zbor Ljubičica, ovput prez muzičke pratnje, ali zato Šičani su dopeljali svoje mužikaše. Mišoviti zbor Slavuj iz Hrvatskih Šić su minjali pred oltarom i adventskim vijencem sambotelški jačkari Djurdjice. Starogradski korus za lanjskim nastupom i ovo ljeto je kanio biti dilyn sambotelške svetačnosti i nastupio je kot

gost iz Jursko-mošonsko-šopronske županije. 8. decembra, u subotu pak su židanske jačkarice Peruške Marije nastupile na starogradskom adventskom svečevanju, uprav tako kot i ovde. Ženski zbor iz Narde se je predstavio u starom-novom formatu, kojega je sad dirigirala Boriška Békési. Za nedavnim uspješnim



nastupom u popularnoj emisiji „Lijepom našom“ Hrvatske televizije, kiseška Zora sa židanskimi tamburaši i ovput je dokazala, ima mjesta u svakom gradišćanskom programu od nivoa. Potom je mašu predvodio židanski farnik Štefan Dumović, a muzički ju je oblikovao zbor Sv. Cecilija. Vince Hergović, predsjednik DGMU-a je najavio da kljetu se ponovo vidimo pri prvom sjaju adventske sviće, a svakoga je ujedno pozvao u Brennerovu školu na večeru. *Tiho*

Skupa u adventu i u Nardi

Hrvatska samouprava Narde je čekala 7. decembra, u petak, sve vjernike na svetu mašu, ku je služio duhovnik fare u Pinčenoj dolini, Tamás Várhelyi, a potom pak na adventsko druženje uz jačke. Neo-bičnim koncertom su napunjenu crkvu najprlje razveselile domaće izvodjačice pod dirigiranjem Boriške Békési. Kako je rekla predsjednica nardarske Hrvatske samouprave, Julija Bošić-Nemet, ovo je vrijeme, kad se stopli duša, kad človik zastane, uspori životni ritam i u tišini se pripravlja na čudo. Ti mali štrafi od čuda i toga večera su nas vezali pomoću glazbe. Muški zbor Dičaki s kotrigi iz Čajte,



Dušobrižnik Branko Kornfeind i tamburaši iz Čajte



Kruno Jurgec, načelnik Donje Voće i Julija Bošić-Nemet, predsjednica HS-a u Nardi

Čembe, Narde i Gornjega Četara po prvi put su nas oduševili u Nardi, i burni aplauz je sprohadjao produkciju, ku je s njimi zavježbao Andreas Bencsics. Ovput su poziv dostali i prisički jačkari i jačkarice Zviranjka sa zborovodjom, kantorom Balažom Orbanom. Farnik Branko Kornfeind i njegovi tamburaši iz Čajte su još jednoč, „zakurili“ publiku. Na kraju adventskoga okupljanja kot časni gost iz Hrvatske, Kruno Jurgec, načelnik Donje Voće, prijateljske općine Narde, zaželjio je svim blažene svetke, sriću i zadovoljstvo u Novom ljetu... *Tiho*

Adventsko farsko shodišće k Putujućoj Celjanskoj Mariji

U Gornjem Četaru s hrvatskimi vjerniki Pinčene doline

Šaka Petrovišćanov se je otpravila na put od 16 km, pišice, u Gornji Četar, za blagoslovom u mjesnoj crikvi, 8. decembra, u subotu, u okviru farskoga shodišća. S tim paralelno i iz Narde je krenula jedna manja grupa vjernikov. Kad hodiš pišice, još već dokazov moreš pobrati za to, kako je naš kraj zvanaredno lip i ta dan je imao za nas hodočasnike brojna čuda. Andraš Horvat cijelim putem se je skrbio za žedne, a u Hrvatski Šica pod krovom Kulturnoga doma smo se obidvali. Za desert nam je Jutka Franyi-Habetler pripravila i pečeno i vrući tej, tako smo obnovljenom snagom mogli nastaviti put do Gornjega Četara da zajdemo na litaniju i adventski koncert. Kad smo zašli na seoski prag, zvoni su nas pozdravili, a ljudi su začeli u obloke metati sviće i mečeše za večernju



Puna crikva sv. Mikule



Petroviški hodočasniki ki su pišice došli u Gornji Četar



Grupa hodočasnika iz Narde



Domaći zbor Rozmarin



Prošecija na seoskoj Glavnoj ulici

prošeciju. U crikvi sv. Mikule je punu crikvu vjernikov pozdravio duhovnik Tamás Várhelyi, a i Roža Pezenhoffer, predsjednica mjesne Hrvatske samouprave. Pri dvournom adventskom koncertu jačili su domaći zbor Rozmarin, jačkari šičkoga Slavuja, Dičaki, nardarski zbor, petroviske Ljubičice i sambotelske

Djurđjice. Potom je mnoštvo na četarskoj glavnoj ulici u prošeciji molilo i jačilo na diku i slavu Gospodina. Četarci su toga dana pogostili kih dvisto ljudi, za što im je izrečeno nekoliko put toga večera «Bog plati!».

Tiho

Došašće u Barči

Javna tribina, sveta misa i koncert

Hrvatska samouprava grada Barče 5. prosinca 2018. godine organizirala je priredbu za vrijeme došašća. Popodnevni je program počeo sa svetom misom na hrvatskom jeziku, koju je služio velečasni Franjo Pavleković iz pečuške Kertvaroške župe. On je istaknuo važnost došašća, tijekom kojega kršćanski se vjernici pripremaju za proslavu Božića, prvoga Kristova dolaska, pritom se sjećaju povijesnog očekivanja Mesije, a naglasak stavljaju na očekivanje drugoga Kristova dolaska na kraju vremena. Tijekom svete mise pjevali su plesači barčanskoga KUD-a „Podravina“ te ih pratili svirači Orkestra „Vizin“. Potom je slijedio adventski koncert u crkvi u izvedbi Kulturno-umjetničkog društva „Podravina“. Prikazali su nekadašnji božićni običaj u Podravini uz adventske i božićne pjesme. Zatim je barčanska Hrvatska samouprava održala svoju ovogodišnju javnu tribinu uz mali prijam u Restoranu Csillag. Na javnoj tribini predsjednica Jelica Maćok Čende obavijestila je nazočne o ovogodišnjem radu Samouprave. Izvijestila je o novčanim promjenama, o ulaznim i izlaznim transakcijama, o osvojenim natjecajima i o predanim natjecajima za 2019. godinu. Ove je godine Samouprava dobila 782 000 Ft potpore za djelovanje, a potporu za obavljanje javnih zadaća prema učinku svojega rada; prethodne su godine osvojili 68 bodova, što je značilo 1 759 000 Ft za Samoupravu. Iz prethodne su godine prenijeli 625 000 Ft, čime su mogli gospodariti na početku godine. Ove su im godine podupirali tri natjecaja, dva Ministarstvo ljudskih resursa: hodočašće u Mariju Bisticu s 200 000 Ft i godišnji susret ljubitelja hrvatskoga folklor s 400 000 Ft, a treći je natjecaj predan i podupro ga Generalni konzulat Republike Hrvatske s 3500 kuna za Adventski koncert.

Osim toga navela je sve organizirane programe i potrošene svote na te priredbe. Podijelila je te priredbe u četiri skupine: prva je skupina podupiranje sportskih priredaba kao što su bili Kuglanje u Barči u listopadu gdje se ove godine natjecalo više



od 20 skupina, Županijski ribički kup u Gradacu, noćni nogometni turnir u Potonji, Državna bicikljada u organizaciji Hrvatske državne samouprave. Druga skupina ima kulturni značaj i ta je najveća, u nju spada Regionalni hrvatski bal u Barči gdje se svake godine iznad 300 osoba druži, festival Dravsko proljeće u Starinu koji je međunarodni festival i na kojem svake godine nastupa KUD Podravina, hrvatski dani u okolnim naseljima u Podravini, Državna turneja između Podravine i Bačke, Susret ljubitelja hrvatskoga folklor na listopadu gdje je ove godine nastupio KUD Baranja, Hrvatski državni dan... Treću skupinu čine priredbe vjerskoga značaja u koju spada hodočašće u Mariju Bisticu, u Molve, u Vodice gdje je bilo državno hodočašće, te adventska sveta misa. U zadnju skupinu spadaju svi ostali programi u koje se uključujemo: podupiranje djece koji uče hrvatski, preplata na Hrvatski glasnik i Hrvatski kalendar, srednjoškolske stipendije dijelimo učenicima, sudjelovanje na gastronomskim priredbama, uplata članarine u KUD-ove, itd. Nakon izvješća predsjednica je poželjela svakomu sretan Božić i sretnu Novu godinu, dobar tek i druženje za vrijeme večere. Iduće godine žele još bolje raditi, a organizirati iste priredbe koje su već redovite u Barči.

RMN

Sveti Nikola u šeljinskoj školi

Selo Šeljin ime je dobilo prema skraćenome mađarskom osobnom imenu Syle od Silvester. Prvi pisani podatak o tom naselju datira iz 1292. godine. Tada se mjesto zove Syle, koje se ime poslije mijenja u Sellye, Selle, Baranya-Selle. U 18. stoljeću, kao vlastelinsko središte, Šeljin postaje trgovištem. Sredinom 19. stoljeća dokumenti govore o tome da je uz Mađare u Šeljinu bilo i Hrvata i Nijemaca. Prilikom popisa stanovništva 1970. godine tu je živjelo 2598 Mađara, 13 Nijemaca i 170 Hrvata. Hrvatima u Šeljinu i iz okolice nasreću postoji škola u Šeljinu, u kojoj



se predaje hrvatski jezik. Učiteljice i djeca tijekom cijele godine pripremaju se na male svečanosti, održavaju praznike i običaje.

Tako je to bilo i 6. prosinca 2018. godine, kada su se pripremali na dolazak svetog Nikole. On je od razreda do razreda svakoga posjetio. Učenici su ga čekali sa stihovima i pjesmama. Djeca koja uče hrvatski pripremili su se s hrvatskim pjesmicama. Sveti je Nikola svakomu dao poklončić, koji su pripremili roditelji roditeljske zajednice škole, a Nikoli su pomagali njegovi pomoćnici krampusi, kojeg su se posla primile djevojke 8. razreda. Prije negoli su predali poklone, sveti Nikola pročitao je kratak opis svakog učenika i samo zatim su predali poklon. Umornog i starog Nikolu i pomoćnike ugostili su učenici 4. B razreda, pripremili su medenjake i čaj da dočaraju božićni ugođaj.

RMN





Neke zanimljivosti o božićnim običajima iz svijeta

- **Prva markica** koja je bila posvećena Božiću izdana je u Austriji 1937. godine.
- U Japanu je poznat **Hoteiosho**, veliki čovjek koji nosi vreću, dakle nešto poput Djeda Božićnjaka.
- Kod Kineza je Djed Božićnjak **Dun Che Lao Ren**, a doslovan prijevod bi bio – božićni starac.
- Poznata božićna pjesma **Sveta noć**, prvi put je izvedena u crkvi svetog Nikole u austrijskom Oberndorfu 24. prosinca 1818. godine.
- U stara vremena bilo je zabranjeno tući se ili svadati ako je u blizini bila biljka **imela**.
- U **Brazilu** je običaj da djeca poslužuju doručak na božićno jutro.
- U **Irskoj** je običaj da se na Badnjak na prozore stavljaju svijeće ukrašene zelenilom da bi osvijetlile put svetoj obitelji ili kojem drugom putniku što traži prenoćište.

SRETAN BOŽIĆ!



*Sretan i blagoslovljen
Božić uz obilje ljubavi
i radosti, sreće, osmijeha
i topline!*



ZA SPRETNE RUKE Hrvatski božićni kolači

BOŽIĆNI MEDENI KOLAČ

Sastojci: 6 bjelanjaka (snijeg), 1 šalica brašna, 1 šalica šećera, 1 šalica ulja, 15 dag oraaha (nasjeckanih), 1 vrećica praška za pecivo, med za glazuru.

Bjelanjke sa šećerom istučemo u čvrst snijeg. Postupno dodajemo brašno u koje smo umiješali prašak za pecivo, ulje i sitno nasjeckane orahe. Sve skupa lagano izmiješamo i izlijemo u kalup dobro namazan maslacem ili margarinom. Pečemo u zagrijanoj pećnici. Kad je kolač pečen, zalijemo ga glazurom od meda.



MEDENJACI S BADEMOM

Sastojci: 5 dag maslaca, 5 dag meda, 15 dag šećera, vrećica vanilin šećera, 1-2 dl vrhnja, 6 dag sitno nasjeckanih suhih smokava, 20 dag oguljenih badema.

Glazura: 3 dag čokolade, 3 dag šećera, 3 dag vode.

Maslac, med, vanilin šećer i vrhnje stavimo u zdjelu i uz miješanje zakuhamo. Kuhamo i miješamo tako dugo dok smjesa ne zgusne i malo potamni. Zatim u smjesu umiješamo bademe i smokve. Na namašćeni kalup polažemo dvjema žlicama hrpice smjese. Hrpice ne smiju biti preblizu. Pečemo ih 3 do 4 minute u pećnici zagrijanoj na 180 °C. Ohladimo ih na rešetki i premažemo čokoladnom glazurom.



Dar pomurskoj djeci iz Međimurja, a međimurskoj iz Pomurja

Božić je vrijeme darivanja, a već i u vrijeme došašća volimo sitnim darovima obradovati nekoga. Nekad je to član obitelji, nekad prijatelj, a nekad je samo kakva nepoznata osoba koja treba pomoć ili neka zajednica. Predivan je osjećaj darivati, a i biti darivan.



Predstava Amaterskog kazališta Makabus

To zna i obitelj Vesne Haluga, bivše konzulice Republike Hrvatske u Pečuahu, koja je 1. prosinca podarila učenike serdahelske Osnovne škole „Katarina Zrinski“ s vrlo lijepim glazbenim programom i zanimljivom predstavom murskosrediškanskog Amaterskog kazališta Makamus, a naravno nije izostala ni slasna čokolada.

Gospođa Vesna Haluga prije negoli je bila imenovana za konzulicu, mnogo je surađivala s pomurskim Hrvatima zahvaljujući izvrsnoj suradnji Međimurske županije s pomurskim Hrvatima gdje je tada radila, a i sada to čini otkako se vratila iz diplomacije.

– S obzirom da Pomurje nije bilo moje konzularno područje, rijetko kad sam stigla na njihove priredbe, i to mi je vrlo fali-

lo i uvijek sam osjećala određeni dug prema njima jer trebam reći da sam zapravo preko njih zavoljela sve Hrvate u Mađarskoj. Imam dobre odnose s gospodinom Ivanom Goričancem iz Murskog Središća

koji radi prekrasno s djecom u kazalištu Makamus i dobila sam potporu i od Grada, koji je omogućio prijevoz djece iz Središća. Želja mi je da ubuduće povežemo Serdahel i Mursko Središće, pa da i na taj način pomazem očuvati hrvatski jezik na tim prostorima, što znam da nije lako. – rekla je gospođa Haluga pošto je djeci podijelila čokoladne figurice.

Mali glumci Amaterskog kazališta Makamus prikazali su vrlo zanimljivu predstavu pod naslovom „Kaos prije premijere“ (voditelj: Ivan Goričanec) u okviru koje su gledatelji mogli zaviriti iza kulise jedne predstave. Bio je to prekrasan dar za serdahelsku djecu jer dok su kroz predstavu vježbali hrvatski jezik, uživali su u glumi svojih vršnjaka. Bila je to podjednako radost i za mladu kazališnu družinu koja je gostovala u Mađarskoj.



Keresturski tamburaši sviraju djeci.

Veliko su srce imali i članovi keresturske Udruge Zrinskih kadeta koji su 6. prosinca posjetili djecu članova Društva osoba s tjelesnim invaliditetom Međimurske županije u Čakovcu. Suradnja s civilnom udrugom uspostavljena je prije godinu dana u okviru projekta „Susjedova livada – Dobri primjeri i metode bez granica“. Odrasli su članovi čakovečkoga društva još u

proljeće ove godine sudjelovali na križnom putu u Komaru, a ovaj put je posjet uzvraćen. Zrinski su kadeti obukli svoju odoru i tako pomagali svetom Nikoli podijeliti darove, ali prije toga su svirači Tamburaškog sastava „Kitica“ odsvirali i pjevali hrvatske božićne pjesme u koje su se uključila i djeca. Darovanju se pridružila i poduzetnica Enikő Kovač, koja je podijelila paket voća svakom djetetu. Djeca čakovečke udruge bila su iznenađena i vrlo veselila što ih je posjetio sveti Nikola čak iz Mađarske. Posebno im je bila zanimljiva odora kadeta pa su se rado slikali s njima. Mnogi od njih još nikada nisu bili u Mađarskoj premda žive 25 kilometara od njezine granice, pa je predsjednica Udruge Zrinskih kadeta Anica Kovač obećala da će ih na proljeće ugostiti u Keresturu.

beta



Vesna Haluga dijeli čokolade serdahelskoj djeci.



Keresturski sveti Nikola daruje djecu.

Proslavili zaštitnikov dan

Pomursko naselje Sumarton već samim svojim nazivom čuva tradiciju štovanja svetca, svetog Martina, u čiju je čast i podignuta crkva u mjestu. Nekoć su u tome mjestu na dan sv. Martina održavali velika proštenja, sajmove na koje su dolazili hodočasnici, trgovci. Odonda su se običaji promijenili, ali Sumartinci ni danas ne zaboravljaju na svog zaštitnika. Priredbe vezane uza svetca započeli su vinari Udruge Sumartonskih pajdaša vina, 3. studenoga Festivalom mladoga vina na Kamanovim vinogradima, skupa s kolegama vinarima iz Slovenije i Hrvatske. Prisjetili su se omiljenoga vinskog svetca, pokrstili mošt uza sudjelovanje letinjskoga hrvatskog pjevačkog zbora i tamburaša Sumarton-



Serdahelska i sumartonska djeca pred sambotelском katedralom



Molitva s mjesnim župnikom Istvánom Martonom kod kipa sv. Martina

skih lepih dečaka, te izabrali najbolja mlada vina. Slijed događanja vezanih za svetog Martina nastavljao se s programima Sumartonske župe. Vjeroučiteljica Agneš Prosenjak okupila je djecu u domu kulture na ručnu radionicu, gdje su izradili lampaše svetog Martina, a pošto se smračilo, kod svečeva kipa s mjesnim župnikom Istvánom Martonom molili se i razgovarali o svetcu. Serdahelska i sumartonska djeca, također u organizaciji župe, 10. studenoga otputovala su u Sambotel, gdje su sudjelovala na svetoj misi u katedrali i upoznala se s gradom u kojem je rođen sveti Martin. Toga dana uvečer u sumartonskom domu kulture održana je priredba Martinje, s bogatim kulturnim programom u kojem su sudjelovala djeca mjesnoga dječjeg vrtića, plesači KUD-a Sumarton, Hrvatsko kulturno društvo iz Ljubljane i Sumartonski lepi dečki.

beta

Međimurska popevka pod UNESCO-ovom zaštitom

Međimurska popevka, kao samostalna nominacija, upisana je na UNESCO-ov Reprezentativni popis nematerijalne baštine čovječanstva, saznajemo iz hrvatskih glasila. Odluka je donesena 28. studenoga 2018. godine u Port Louisu u Republici Mauriciusu na sjednici UNESCO-ova Međuvladina odbora za nematerijalnu kulturnu baštinu. U međimursku popevku ubrajaju se i one pučke popijevke koje su sačuvane među našim pomurskim Hrvatima.

U očuvanju tradicijskih popijevaka golemu je ulogu imao etnomuzikolog dr. Vinko Žganec, koji ih je sakupljao i istraživao te objavljivao u zbkama. Njihovu su očuvanju pridonijela brojna hrvatska kulturna društva u Međimurju, te u mađarskom i slovenskom Pomurju, u čijim krugovima još uvijek pjevaju te popijevke. Promicanju međimurskih popijevaka pridonijele su i mnoge organizirane smotre, među kojima treba istaknuti Smotru hrvatske pučke popijevke iz Međimurja, „Međimurske popevke“ u Nedelišću, koja se organizira od 1971. godine. Ove je godine održana 34. put, u koju se organizaciju već godinama uključuje i naše Pomurje s organiziranjem jednih od predsmotra. Najstariji pronađeni tekstualni zapisi međimurskih tradicijskih napjeva

datiraju na kraj 16. stoljeća. Međimurska popevka, odlukom Ministarstva kulture, uvrštena je u Registar kulturnih dobara Ministarstva kulture Republike Hrvatske, te postala zaštićenim nematerijalnim kulturnim dobrom 2015. godine. Na preporuku Povjerenstva za nematerijalnu kulturnu baštinu i odlukom Ministarstva kulture, 2016. godine započelo se s pripremanjima za izradbu nominacije za upis na Reprezentativni popis nematerijalne baštine čovječanstva. Nominacija je pripremljena u suradnji sa stručnjacima: dr. sc. Lidijom Bajuk, dr. sc. Nailom Ceribašić i dr. sc. Tvrtkom Zebecom, te uz podršku mjesne zajednice i većega broja ustanova s područja Međimurske županije. Na konferenciji za tisak Matija Posavec, župan Međimurske županije, zahvalio je svima koji su pridonijeli velikom uspjehu, posebno ističući Zajednicu kulturno-umjetničkih udruga Međimurske županije koja okuplja čuvare popijevke iz Međimurja, Mađarske i Republike Slovenije. Na stranicama Zajednice kulturno-umjetničkih udruga Međimurske županije već su objavljeni datumi organiziranja 35. Smotre pučkih popijevaka „Međimurska popevka“, te njezinih predsmotra. Predsmotra u Donjem Kraljevcu održat će se 23. ožujka 2019., u Štrigovi 30. ožujka 2019., u Keresturu 6. travnja 2019., a Dječja smotra 12. svibnja 2019. u Svetom Martinu na Muri, te središnja smotra 8. lipnja 2019. u Nedelišću.

beta



Fičehaskinja Rozika Broz čuvarica je vjerodostojne pomurske (međimurske) popijevke.

Zvanaredna sjednica proširenoga predsjedništva DGHU-a

U okviru Kaušičeve izložbe

Predsjednik Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj, Vince Hergović je na 4. decembar, utorak uvečer, sazvao zvanarednu sjednicu proširenoga predsjedništva s kotrigr Društva, ki je mogao došao je u kasnu uru u židanski društveni dom. Aktualnost je dala i to po dnevnom redu da se kotrigri dogovoru koji će predlog dati za imenovanje Hrvatskoga obrazovnoga centra u Sambotelu, koji funkcionira trenutno kot Sambotelaska podružnica Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkoga doma Miroslava Krleža, a svoja vrata će otvoriti kljetu na stalnom mjestu, u obnovljenoj zgradi, u samostalnom statusu i pod svojim imenom. Svi poslaniki su bili složni da imenodavac svakako mora biti Mate Meršić Miloradić, najveća ličnost Gradišćanskih Hrvatov, jedino je još pod upitnikom da li je moguće dati samo ime „Miloradić“, po kom svi bi znali da je rič o gradišćanskom geniju. Diskutiralo se je ovde i o približavajući izbori, o mogućnosti samostalne lište, koalicije, ali za odluke bi još bilo rano razgovarati. Zvana toga dr. Franjo Pajrić postavio je u spomenutoj prostoriji putujuću izložbu o Gradišćanskom Hrvat, Filipu Kaušiću ki je rođen u Celindofu. Po njemu je nazvan i Kaušić Institut u rodnom mu selu pred petimi ljeti, na inicijativu pjesnika i esejista dr. Herberta Gassnera. Filip Kaušić, inicijator za utemeljenje sveučilišća u Zagrebu 1669. ljeta, ljetos je dobio na 400. jubilej rođenja poprsje od bronce, ku je izdjelala akademska kiparica Dijana Iva Sesartić iz Solina. Općina Celindof na trgu pred općinskim domom je to dala podignuti. Sve to podrobno predstavlja ova izložba ka će sad jedno vrime ostati u Hrvatskom Židanu.



Tiho

Pedagoški stručni skup

O očuvanju narodnosnih jezika u Šopronu

Već od deset ljet dugo djeluje u Šopronu većjezična čuvarnica Dugava, u koj je zaposlena glavna organizatorica skupa, odgovjateljica Eva Radler, rodnom iz Petrovoga Sela. Za minjanje iskustav med stručnjakinjama, mogućnosti, zahtjevi i željami negda-negda dost teško se je orijentirati. Zato su u organizaciji Hrvatske samouprave Šoprona, s potporom Samouprave Šoprona i Ministarstva ljudskih resursov, 30. novembra, u petak, u šopronskoj Rejpal-hiži, „u hrvatskom odijelu“ skupa sjeli narodnosni stručnjaci i odgovjateljice, učiteljice, peljači odgojno-obrazovnih ustanovov da čuju o zavidni rezultati podučavanja narodnosnih jezika s ovkraj i onkraj granic. Vlašće djelovanje su predstavile skupaspravnim Ingrid Klemenišić, učiteljica hrvatskoga jezika u Osnovnoj školi i čuvarnici Mihovila Nakovića, i Čila Walter, peljačica koljnofske čuvarnice, o podučavanju nimškoga jezika je govorila Noémi Bakody-Torma iz nimške narodnosne škole, a petrovisku ustanovu i hrvatski odgoj je predstavila Julija Bošić-Nemet, peljačica čuvarnice. Emőke Puttkamer kot održavatelj šopronske alternativne čuvarnice je tumačila prednosti trojezičnoga odgojnoga pla-



Pedagoški vijenac s Franjom Grubićem, načelnikom Koljnofa

I „druga familija“ gratulirala jubilarci Jolanki Kocsis



S doseljenjem familije Kocsis u Petrovo Selo na početku 1950-ih ljet, s velikim elanom je krenuo folklorni žitak. Mala Jolanka vidila je tu odanost i volju za održavanje hrvatskih tradicij i kulture od svojih roditeljev, i kot odraščena pedagoginja glazbe u petroviskoj školi dugo ljet je dirigirala školski jačkarni zbor, a kasnije i mišani zbor Petrovoga Sela. Ljeta 1986. je osnovana od petroviskih žen i divojak zbor Ljubičica, koji od samoga početka pod nje peljanjem peldodavno djela na očuvanju, spašavanju, prikdavanju i predstavljanju gradišćanskoga bogatstva narodnih pjesam. Jolanka Kocsis je 5. novembra ovoga ljeta stupila u svoje 70. ljet, a dan prlje je pozvala, kako je ona sama rekla, „svoju drugu familiju“ na svečevanje okrugloga jubileja. Uz rodjendansku tortu, bilo je i kitic i gratulacijov, a što drugo nam ostane, nek se pridružiti s malim zakašnjenjem svim dobrim željam.

Tiho

na. Zvana toga referirale su pedagoginje iz Austrije, ke s igrom, jačkom i tanci se trudu s dicom vježbati ugarski jezik. Sa ciljem očuvanja i prikdavanja narodnosnih jezika, kako je potvrdjeno, narodnosni pedagogi nimaju laku zadaću, zato tribi iskati stalno različite zviranjke, kako poboljšati odgoj i nastavu na hrvatskom, nimškom i ugarskom jeziku. Stručni skup je završen okruglim stolom ter izražavanjem skupne želje za daljnji mi spodobnima spravišći.

Tiho

U ORGANIZACIJI HRVATSKE NARODNOSNE SAMOUPRAVE SELA UDVARA,

29. prosinca 2018. g. (subota)

u mjesnom domu kulture priređuje se

V. Dan kulture bošnjačkih Hrvata u Udvaru

Program:

u 17 sati

- nastup djece ljetnog tabora hrvatskoga jezika i kulture
- Branka Pavić Blažetin predstavlja Hrvatski kalendar 2019
- predavanje dr. sc. Stjepana Blažetina o prošlosti sela Udvara
- nastup salantskoga KUD-a Marica
- nastup Pjevačkoga zbora „August Šenoa”
- nastup Udvarčana „Harmonika Trio”



od 21 sat

- bal, svira Orkestar Juice.



Ulaz je slobodan!

Program se ostvaruje s potporom: Croatice, neprofitnog poduzeća za kulturu, izdavačku i informativnu djelatnost, Ministarstva ljudskih resursa.



KAZALIŠNA GRUPA FILEŽ
prijave na info@filez.hr i 011 911 1111

Jedan mora biti bedak

25. srijeda 19:00	26. četvrtak 19:00	29. nedjelja 19:00	30. ponedjeljak 16:00	5. petak 19:00	6. subota 16:00	31. nedjelja 19:30
-------------------------	--------------------------	--------------------------	-----------------------------	----------------------	-----------------------	--------------------------

općinska zborana Filež

Beč VI. koncert

Logos: Allianz, Igor-IT, dorner, etc.

DUŠNOK

Hrvatska samouprava sela Dušnoka i tamošnja Hrvatska vjerska zajednica rimokatoličke župe 29. prosinca suorganiziraju već redoviti Božićni koncert koji će se održati u župnoj crkvi s početkom u 11 sati. Misno slavlje predvodi santovački župnik Imre Polyák, a svojim pjevanjem uljepšat će Santovački hrvatski crkveni zbor pod vodstvom santovačkoga kantora Žolta Široka. Nakon mise priređuje se koncert pjevačkih zborova bačkih Hrvata iz Aljmaša, Baje, Bačina, Kačmara, Santova i Dušnoka. Susret završava zajedničkim ručkom i druženjem sudionika.

PEČUH

Božićna sveta misa u pečuškoj Kertvaroškoj crkvi bit će 26. prosinca 2018., s početkom u 16 sati. Nju će služiti mons. Franjo Pavleковиć, a glazbena su pratnja svirači i pjevači iz Pečuha i okolnih naselja.

IZVAR

Hrvatska samouprava toga sela 13. prosinca 2018. godine priređuje javnu tribinu u mjesnom domu kulture. Osim javne tribine toga se dana priređuje i svečanost svete Lucije. Program počinje u 17.30 s javnom tribinom, a zatim kratak adventski program u izvedbi izvarskih školaraca i Orkestra „Vizin“. Inače, po legendi o svetoj Luciji se kaže da je ona, kršćanska djevojka, izrekla ove riječi: „Kada čisto živim, tijelo je moje stan Duha Svetoga“. Na te riječi razjareni poganski mučitelj zagrožio joj se: „Dat ću te otpremiti u kuću bludnica da ti bude oskrnavljena čistoća, i onda ćete ostaviti tvoj Duh Sveti“. Mudra je djevojka na to odgovorila: „Ako mi budeš na silu oduzeo čistoću, moja duša neće biti oskrnavljena, nego ću imati na nebu dvostruku krunu“. Grijeh je samo ono što čovjek učini slobodnom voljom. Bog je sačuvao na taj način djevičanstvo svoje službenice.

ŠIKLOŠ

Učenici osnovne škole „Dorottya Kanizsai“ koji uče hrvatski jezik, 3. prosinca sa svojom nastavnicom posjetili su osječki adventski sajam i klizalište. Izlet je ostvaren s potporom Hrvatske samouprave grada Šikloša.

KAČMAR

Dana 22. studenog upriličena je svečana predaja obnovljene ceste koja povezuje Kačmar i Boršot (Bácsborsód), čime je ova prometnica postala brža i sigurnija. tom je prigodom parlamentarni zastupnik bajskog okruga zahvalio svima koji su pridonijeli ostvarenju obnove. Kako je uz ostalo naglasio, bitna su ova ulaganja i za stanovnike dvaju naselja i za cijelu regiju. Dugo iščekivana obnova ceste duljine 8,3 kilometra, vrijedna umalo 725 milijuna forinta, ostvarena je s vladinom potporom. Tako je, uključujući obnovu ceste kod Rima (Rém), Topolovca (Dunafalve) i Dušnoka, proteklih mjeseci za cestovni razvoj regije utrošeno je više od milijardu forinta.

BUDIMPEŠTA

Hrvatska narodnosna samouprava XII. okruga, Hrvatska samouprava Novoga Budima i Hrvatska samouprava II. okruga 8. prosinca 2018., u prostorijama galerije „Hegyvidék“ imale su Javnu tribinu. Zatim su svi bili pozvani na domjenak, i koncert Tamburaškog sastava „Koprive“.